

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. IV. De dispositione requisita in suscipeinte Eucharistiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Novi, & eterni testamenti. *Mysterium Fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.*

23. Celebris hic est quaestio, an haec verba praeter illa (Hic est Calix Sanguinis mei) sint de essentia formae Calicis. Varii varia. Profecto si quis Latinus ea omittat, peccabit mortaliter, quia in re gravissima negliget praecceptum, vel usum antiquissimum Ecclesiae. At valide fiet consecratio? Respondeo, esse valde probabile, & mihi certum, validam fieri, sed non esse omnino sine controversia. Nam multi Thomistae omnia illa verba, modo posita, requirunt ad valorem, quae est quaestio celeberrima, late agitata à De Lugo de Euchar. d. 11. sec. 3. aliisque ab eodem citatis. Vnde prudenter advertunt nonnulli ut Hentig. lib. 8. c. 17. n. 4. Bonac. d. 4. q. 3. p. 2. n. 3. aliisque apud ipsos. Sacerdotem, vel debere habere intentionem consecrandi calicem, per haec omnia verba, vel, si nolit rem ipse decernere, (vt certe omnibus auctor sum, vt non decernant) debere se referre ad intentionem Ecclesiae, intendendo consecrare per verba, quae Ecclesia, intendit. Cum enim nomine Ecclesiae intelligatur morale Ecclesiae corpus, cuius caput est Christus Dominus, etiam si omnes Fideles id nesciant, scit certe ipse Christus, qui hoc Sacramentum instituit, &c.

Quod si contingat mori Sacerdotem, nondum prolatis praedictis verbis, praedicti Thomistae dicent, recitandam fore totam formam, ab eo Sacerdote, qui de more supplere debet sacrificium inceptum, atque interim illum Calicem esse sub conditione adorandum, ut signatè dicit Bonacina ibid. n. 4.

CAPUT III.

De intentione requisita ad Consecrationem.

Remissive.

1. DE hac locuti sumus in tr. 1. sive lib. 1. c. 2. §. 1. de Sac. in gen. & rursus in Opusc. de Sac. Missae lib. 2. c. 1. §. 2. quare de illa hic differere, opus non est.

CAPUT IV.

De dispositione, quae requiritur in suscipiente Eucharistiam.

Remissive.

1. Sive de corporali, sive de spirituali, quae hic requiritur, actum est pluribus in Opusc. de Comm. 1. c. 2. &c. non igitur de ea hic iterum agere oportet.

2. Nisi forte id in praesentia addendum sit, quod ad spirituale dispositionem reduci commodè potest, quodque ibi omittere brevitas coegit. Id igitur hic agamus, quaramusque, an sit majus bonum spirituale sumere plures particulas, quando communicat, quam vnam, & consequenter an licitum sit, illas plures sumere, quod idem quaerere possumus de majori, vel minori hostia, parcio-re, vel largiore potu Sanctissimi Sanguinis, &c.

3. Ad utrumque Respondeo, vtilius quidem esse, atque adeo majus bonum spirituale plures sumere, non per se, sed per accidens, & nihilominus esse illicitum id facere de industria. Explico breviter, quod pluribus profectum Theologi, vt Valq. d. 103. n. 23. & 24. de Euchar. De Lugo de Euchar. d. 12. à n. 46. G. Hurt. d. 8. de Euchar. diff. 2. alique.

4. Et probabilis opinio apud eosdem, & signatè advertit. Valq. l. c. n. 26. Eucharistiam toto tempore quo durat ejus species in stomacho posse causare gratiam. Quando enim Christus Dominus est apud eos. Sacramentaliter, si nos actus devotionis plures, & plures tunc exhibeamus, ipse causat in nobis gratiam, ad quam per eos actus disponitur. Quoniam ergo sumendo plures particulas, vel hostiam majorem, diutius Christus Dominus apud nos, ut ita dicam, hospitat, longius tempus ha-

C 3

benus

13. Contigit non multis ab hinc diebus, ut Sacerdos cum attulisset ad Altare duas hostias, non advertens, vnam alteri esse suppositam, de more consecrationis verba legitime protulerit. Quoniam ex duabus consecrationem sortita est? Respondeo. Neutram alunt aliqui. Apud Leandrum l. c. quaest. 71. aliqui Apud eundem solam vnam, nempe illam, quae erat in prospectu Sacerdotis.

Verum ego vtramque longe probabilius cum Leand. ibidem citante Suar. Valsq. Hurt. aliisque, & communiter, saltem regulariter in praxi puto, quia Sacerdos solet habere intentionem consecrandi quicquid habet in manibus.

Alios similes casus, valde ad hoc argumentum facientes satis, superque consideravimus in dist. Opusc. l. 2. c. 1. cas. §. 3. de Sac. Missae.

Est.

14. Vide quae mox dicam n. 18.

Enim.

15. Haec particula non est de essentia formae, & quidem sine peccato mortali (praeciso contemptu) omittetur, quia satis est materiae parvitas, Imò non esse certum, fore mortale, si omitteretur ex contemptu, putat Sotus in 4. d. 1. q. 1. art. 8. §. si autem quia adhuc contemptus parvitate materiae non caret.

Corpus meum.

16. Siquis dicat, Hoc est corpus meum, Hic est corpus meum, Hic est corpus meum, grammaticaliter habetur, sed valide consecrabit, quia mutatio est accidentalis. Vide Suar. d. 59. sec. 2. cum Valsq. praecept. Eccl. 4. lib. 2. c. 6. n. 18. & alii addentem validam esse absolutionem si ex ignorantia dicat Confessor Absolve tibi.

17. Idem putat Leand. r. 7. d. 9. q. 17. de eo, qui dicat Illud est corpus meum, quia pronomen, Illud licet aliud latine significet, aliquando tamen saltem ab indoctis usurpatur pro Hoc, Idem ibidem. Non idem esset si quis diceret, Illud est corpus meum, quia pronomen, Illud, apud multos est offensivum materiae praesentis.

18. Quid si quis pronunciet Meum, pro, Meum De hoc, & similibus audi Sotum apud Leand. l. c. q. 17. & 20. qui sic habet.

19. Sunt autem peiores, quam scitulosi, & morosi, qui putant, si pro Meum, dicant, Meum non consecrari: est enim decidendus scrupulus. Hispani namque agere proferunt M. finale. Imò pro, Est, velocitate linguae dicunt. Et, nullus exurgere debet scrupulus, quoniam T. post S. in fine difficile etiam Hispani pronuntiant: Ex accommodatione enim usus, legimus servatur sensus, sicut in balbutientibus. Et paulo post. Imò quamvis non adhibetur diligentia proferendi M. finale in Meum, vel si forte non proferatur T in verbo, Est nullam profecto reor culpam incurrere: Deus enim non est istarum minutiarum observator.

20. Haec Sotus: licet severius, quoad hanc diligentiam adhibendam, loquatur Fagundez l. c. n. 21.

21. In his, autem, similibusque casibus adverto, Sacerdotem sic forte pronunciantem, non posse prolata jam tota forma, iterum illam super eandem materiam proferre, quia tunc caderet consecratio in rem jam consecratam.

Hic est Calix Sanguinis.

22. Si quis proferat Calis, pro Calix, vel Sanguinis pro Sanguinis (ita enim pronunciant Hispani) vel, Hic est Calix Sanguinem mei. Vide Leand. r. 7. d. 9. q. 28. vel Hic est Calix Sanguinis mei, idem dic, quod modo diximus à n. 18.

Aliis similes formas Sanctissimi Sanguinis equipolentes legitime formae vnde aptas ad consecrationis valorem, sed certe (quia sunt contra usum Ecclesiae) illicitas, vide late apud Leandrum loc. c. quaest. 12. 25. 26.

1728. &c. & Fagundez praecept. Eccl. 3. l. 2. c. 6. an. 18.

Par. 111.

beremus, quo actus plures, & plures devotionis exercere valeamus, & consequenter maiores effectus gratiæ consequamur, unde utilius nobis sit, plures accipere.

5. Et nihilominus repero, nec Sacerdoti licitum esse alteri dare, nec Fideles sumere particulas plures, etiam omni cessante scandalo, etiamque propter diuinum finem maioris gratiæ. Nam quod ad necessitatem consumendi v. g. particulas consecratas, cum renovatur Sacramentum, vel propter similem necessitatem id fiat, licitum esse, immo pium, nulla est dubitatio. Ratio autem nostri dicti ducitur, siue ex usu antiquo Ecclesiæ in re gravi. Ut placet Henrici. l. 8. c. 43. n. 2. & lit. K. G. Hort. & V. q. 11. c. 6. siue ex periculo, quod posset sensim introduci superstitio, vel opinio aliqua nova, de virtute huius Sacramenti, nam propterea Inquisitores solent contra id facientes diligenter procedere. Audi Valg. l. c. num. 26. sic loquentem. *Quamvis id seculis scandalo, non per se illicitum sit, curandum tamen esset, ne maior quantitas specierum mulieribus ignorantibus daretur. Quia licet tolerabilis esset usus propter opinionem aliquorum, tamen introduci posset falsa opinio de veritate huius Sacramenti, ut eo maior existimaretur, quo plures essent species panis, aut quo maior quantitas illarum esset. Hæc Valguez.*

In quibus Nota illud, licet tolerabilis esset; non enim addidit, licet si scisset esset, quasi dicat, Concedatur gratis, esse tolerabile, non est tamen faciendum, propter dictum periculum.

6. Volo item, ut adnotes, licet hoc periculum non esset in viro Theologo, & docto; tamen contra hunc militatam primam rationem de usu Ecclesiæ in re gravi.

7. Solum excusarem illum, qui libentius grossiorem hostiam, vel aliquid plus vini in Calice poneret motus à dicto fine habendi diutius apud se Christum Dominum, modo non excedat hostiæ, vel vini quantitatem, plus minusque apponi solitam, excusarem, inquam, propter ejusmodi devotionis affectum, at si excedat, excusare non possem; sic enim dictum usum Ecclesiæ non custodirer.

8. Neque obstat maior devotio ex diuturniore mora Christi Domini, neque obstat, inquam, quia si quater v. g. in die communicares, etiam maior esset devotio, & diuturnior Christi præsentia nec tamen id faciendum, quia non est negligendus usus Ecclesiæ. Semel communicandi in die. Iudicaret enim satius esse, has rationabiles, & reverentiæ Christo debitas consuetudines ad vnguem fervare, quam illegitimo illi, ut sic loquar, affectui devotionis indulgere: præsertim cum ea devotio alia via possit, puta bonis operibus, & ferventibus animi moribus compensari.

CAPVT. V.

De Precepto Communionis.

1. **D**Vplex præceptum alibi diximus esse de suscipienda Sacra Eucharistia, scilicet in periculo mortis. Vide In Opusc. de Comm. cap. 5. §. 1. & in Paschate, cap. 4. §. 4. n. 44. ibidem sufficienter egimus de utroque.

Advertere tamen libet duo. Alterum pertinens ad Communionem in periculo mortis, alterum ad Communionem in Paschate.

§. I. *An in periculo mortis aliquando liceat communicare sub speciebus SS. Sanguinis?*

1. **I**N aliquo casu ita necessitas, ut deberet Fidelis decedere ex hac vita sine Viatico, nisi communicaret in utraque specie, vel nisi communicaret in solo Sanguine, quod evenire posset, quando infirmus non haberet vires deglutendi Sacram Hostiam, sed solum res liquidas, puta vinum, vel hostiam vino madefactam. In aliquo, inquam, ejusmodi casu, id liceretne?

2. Respondeo. Concedit esse probabile in tantum necessitate Leander. 7. disp. 11. q. 31. citans alios, & alios. Cum autem Leander loquatur absolute, videtur concedere, etiam si infirmus receperit Sacramentum Pœnitentiæ, vel Extremæ Unctionis, & quæ ad hoc probabiliter iudicaretur esse in statu gratiæ.

3. Verum negant Suar. Fag. Gran. alique opud Leand. l. c. quos ego malim sequi, quia, quod Pontifex Summus aliquibus quos enumerat citatus Leander, id concedit in nonnullis casibus ab eodè enarratis, jam scilicet quæ semper pro proximè morituris non valentibus haberi absumere, Pontifex in Ecclesia Latina dispensationem nunquam legitur. Imò cum ex ejusdem Ecclesiæ quæ in reverentiam tanti Sacramenti semper valent illud ministrare debitis modis, tunc ex Tridentino sess. 21. fine, quod integrum hoc negotium, concedendum est Nationi, vel Regno, utramque speciem remitti singulis Prudentiæ Summi Pontificis, ostenditur, nolle Ecclesiæ concedere ejusmodi facultatem, nisi hic, & nunc Summus ipse Pontifex causis expensis, expresse concedat, non tamen id temerit cuiusque pro dicta necessitate morientis.

4. Post hæc scripta incidi in Responsa Moralis Leonis De Lugo in Resp. Mor. lib. 1. dub. 10. n. 2. negant cum Suario, posse dari Sanctissimum Sanguinem moribando non potènti Sacram Hostiam deglutire.

5. Addo autem, Primum, in eo casu posse infirmum non potènti siccam hostiam absumere, tradi exiguum particulam hostiæ consecratæ intinctam vino non contrariato, nam sic facile posset eam deglutire, & ex illa pro Viatico non requiritur ieiunium rigorosum, ut in le, &c.

6. Secundum, non propterea ait Leander, l. c. q. 31. hiberi, laicum assumere Calicem, si forte mortuus sum, dote esset periculum, ne indignè Sacer sanguis trahatur ab Hæreticis, vel ne verteretur in acetum, vel in casu prolethus in terram, non esset Sacerdos, qui potest lambere, vel sumere. Nam tunc reverentia ipsa, Sacramento debita, de iure naturæ requirit, etiam à non posse reverenter absumi. Quæ dispositione animi, vide in Opusc. c. 1. de Communione.

§. II. *An possit concedi dispensatio de non Communicando in Paschate?*

1. **E**Narrabo, ut id explicem, casum olim mihi propositum. Verisbar Agrigenti ob quendam mortis Ordinis negotia, ab Eminentissimo Cardinali Rodolpho per id tempus Agrigentino Episcopo, expedienda; Discreta, quibus feriæ Paschales celebrabantur; Quamvis vicinis oppidis quidam Diocesanus Agrigentum accessit, postulans ab Episcopo, vel Dispensationem non communicandi in Paschate, vel communicandi non iunè. Asserebat enim ex Medicorū scripto testimonio non posse absque notabili, ac gravissimo vitæ periculo vel paucas horas sine nova cibi assumptione transigere. Quare, aut Communionem eo Paschali tempore accipere, aut cibatum communicare oporteret. Magna exorta est disputatio in Episcopii aula inter illos inter Theologos, siue Canonistas, qui Cardinali assensum aliquibus asserentibus debere huic concedi facultatem communicandi non ieiunium, ut Precepto de Communione Paschali satisficeret, aliquibus contra eorum sententiam, satius fore, si concederetur dispensatio non communicandi, ne scilicet violaretur præceptum antiquum, & tam debitum reverentiæ huius Sacramenti de Communicando ieiunè. In tanta perplexitate, quod nam ex duobus hisce præceptis, prævaleret, quodque alteri cedere deberet, dubitatum per plures horas fuit. Ecce autem cuidam ex illis menti occurrit hominem à Societate Iesu per eos dies Agrigenti commorantem, quare id aliis suggessit, qui communi consensu Reverendum Archidiaconum Dom. Ioannem Giffellum, verendum Archidiaconum Dom. Ioannem Giffellum, in cuius ego domo exceptus hospitabar, à me scilicet inquisitum, miserunt, quid ego de illa questione sentirem. Equidem